

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 7 Maig de 1916.—Núm. 136.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Fantasies

Qui digui que la Lliga ha perdut, és un insensat; qui sostingui que els 6.000 vots no son ben nostres, o és curt d'enteniment, o li convé disfreçar la veritat perquè la por el domina.—(La Veu de Tarragona, 23 d'Abril de 1916.)

Qualsevol individu, qualsevol ciutadà que no estigui avesat a la lluita política en general, creuria a ulls clucs que aquets elements titulats regionalistes responen a un sentiment, a un ideal necessitat i lo que es pitjor, que en les seves gestes, que en les seves actuacions, que en les seves prèdiques els hi acompanya la força de la opinió. Mes, heu's-aquí que això no es pas així i que tota aquesta plenitud de que sembla gosin s'esbaeix com el fum; cosa ja ben provada i que tot'hom ho sab, al menys els que estan amatents a la política catalana, millor dit, els que segueixen les petjades del catalanisme conscient, no pas de aquest pseudo-catalanisme de la Escola de la Lliga.

Emprò, al llegir el penúltim nombre de *La Veu de Tarragona* en la qual hi dona publicació varis articles rebosants de una grandesa que diuen haver conquerit, de una victòria que pregonen haver obtingut, de una plenitud que diuen haver arribat i que no existeix, es lo que'ns el mou traçar aquestes ratlles, ja que no volem deixar passar el que's tracti d'enganyar al poble.

Aquí, aont tots ens coneixem, es completament inútil tractar de fer veure al poble que tals o quals son o no son molts i per tant, dient això tant sols quedaria palesament demostrat el paper ridícol de *La Veu* al afirmar que ells son els més i els millors i de que'ls 6.000 vots son ben seus i de que'l qui sostingui lo contrari és curt d'enteniment.. Totes aquestes afirmacions, sencillament, no son res mes que un somni imperialista, una desconeixensa de sí mateix i una manca de sentit comú a la vegada que una grossa desconsideració als altres, a aquestes altres elements que com nosaltres se'ns venia al darrera, llençant-nos frases galants i amoroses, de demanda de uns vots per al seu candidat agricultor primer i regionalista en segon terme i de darrera hora, ja que ningú'l tenia com a aital ni en cap lloc hi figurava.

Qui no recorda el contingut dels manifestos adreçats, pel candidat regionalista, als electors demanant el sufragi llur, als agricultors i als nacionalistes republicans per a empassar-se are aquesta pretensió innocenta de que'ls 6.000 vots obtinguts son ben seus? Es que hi existeixen aquests ciutadans regionalistes a la circumscripció nostra? La influencia de un engegament no pot portar a res mes que'l creure's a la lleugera que aquesta plenitud pregona es reial, éssent aixis que és tant sols fictícia i això al afirmar-ho ne tenim completament la seguretat.

Una prova? Heu's-a-la aquí: en les darreres eleccions per a Senadors els regionalistes no hi han pres part, per que? perquè aquells 6.000 vots que eren ben seus tenien por s'haguessin esvait i ja no ho fossin, com es aixis, i fer un paper ridícol davant el poble; per a no tenir de rectificar çó mateix que pregonaven la setmana anterior a les eleccions de Senadors, i es tan trist tenir que rectificar, vritat senyors de *La Veu*?

Sortosament, que tota aquesta magnitud del triomf regionalista a la nostra circumscripció es un mite. puix que ben demostrat quedarà en la nova prova que fassin, en les eleccions generals vinentes en que pretenen invadir-ho tot, i veurem com el regionalisme a secas, sens cap mes altre capa que'l

aixoplugui obtindrà un sufragi migrat, de aquells que no tenen precedents; i consti que no som vidents.

I encare mes: aquesta pagesia que are ha votat al candidat *agricultor*, no pas al *regionalista*, no'l cerquèu mes, ja que no'n vol de gent que sols sigui bona per a demanar-los-hi el vot sens que després se la defensi com se promet!

I referent a la mort del barcelonisme que pregonen, nosaltres, els tarragonins, els que verdaderament estimem a la nostra Tarragona, els que la sabem defensar com cal, quan se la ataca inconscientment, quan se la vol arruinar, quan se la vol anular, quan se la vol fer desaparèixer per a fer creixer més a una altra població, com molt recentment hem vist, no hi podem creure ni hi creiem en aquesta mort, ans al contrari, el barcelonisme serà mes fort amb aquests diputats *provincians* que'l representaran. I sinó a la prova, que desgraciadament serà dolenta per a Tarragona: quan se presenti qualsevol assumpte en que si barregi els interessos de Barcelona i Tarragona, i veurèu com serà Barcelona qui triomfarà sobre la nostra ciutat.

Cooperatives de producció

Se m'ocorreixen diferents comentaris, que'm permetereu que vos transmeti, al llegir a *RENOVACIÓ*, que a Tarragona s'ha celebrat una Assamblea de cooperatives de consum.

Es indubtable que les cooperatives de consum al suprimir l'intermediari entre'l productor i'l consumidor, aquest darrer obté un benefici: una rebaixa en els preus. No negant l'importancia d'aquest resultat, considero, emprò, que no soluciona cap problema. Es, sí, una bona aventatja, però insignificant, davant l'immensa transcendencia de les cooperatives de producció; tant que, aquestes, poden ser, en gran part, un factor essencial per a la resolució de la magna, entre les magnas, qüestió social. En efecte, és avuiel Capital, com eren en l'antiga Roma els senyors, l'amo dels esclau. Hi ha una línia massa divisoria entre Capital i Treball. Per al Capital totes les glories; per al Treball totes les penes. A fer desaparèixer aquesta injusta desigualtat, a reunir en una sola mà, Capital i Treball, es l'objectiu de les cooperatives de producció. No es això una utopia. Sense sortir de Catalunya, a Barcelona hi ha una impremta, «La Neotipia», de propietat dels mateixos obrers que hi treballen; a Barbarà, la Societat de pagesos posseeix terres que'ls mateixos associats conreen; al Vendrell hi ha un forn i un celler cooperatius, i a Torredembarra algunes *parrelles*, tinc entés, son de propietat de la Cooperativa marítima. En extenent aquestes cooperatives a tots els tallers i a tots els oficis, es la resolució, en sa major part, del problema social.

Ha de ser el somni daurat de tot obrer l'emancipar-se economicament: ser ell mateix el seu burgés. ¿No fóra hermós que tot obrer pogués dir el meu jornal mínim és de tant i'ls meus beneficis semestralen doblen el jornal? Doncs, bé; per medi de les cooperatives de producció pot arribar-se an aquest bell ideal.

¿Per que no s'intenta a Tarragona la creació de cooperatives de producció? Per ses condicions peculiars de no haver-hi grans fàbriques ni fortes empreses capitalistes podrien molt bé arrelar-s'hi més que en altres pobles. L'amic Badia, al preguntar-li jo com empleaven els nostres obrers les hores d'esbarjo, va contestar-me: ¡jugant! Jo que sé, per do-

lorosa experiencia, els mals resultats del joc, m'entristeix el pensar en els drames íntims que ha de ocasionar-los el perdre en el joc els jornals guanyats a força de tantes suors. ¿Per que no empleiar les energies i diners gastats en el joc en cooperatives de producció? Apart de que en alguns treballs no's necessita capital, com per exemple, en la carga i descarga dels bareos al moll nou, en els altres oficis podrien emitir-se petites accions entre els mateixos associats, que pagarien amb els diners que avui dibauxen en el joc. Amb aquest peu de capital podrien per el restant obtindre facilment crèdit, majorment, amb la garantia del treball personal. Arrelat l'esperit cooperatiu s'extendria fins a l'Ajuntament, municipalitzant els serveis comunals, no tant solsament de l'aigua, gas i electricitat, sinó fins també al pa i a la carn. Aquí, a Buenos Aires, un partit polític, el radical, al produir-se el pànic de la guerra europea, que va fer pujar enormement els preus dels queviures, va emprendre pel seu compte la venda de pa i carn, i encare continua venent-los a més d'un 30 per cent més barato que'ls demés forns i carniceries. Ben segur estic que no's veuria allavors, com ara, a Tarragona, l'ignominiosa compra de vots. Per dignitat i per interes propi, els obrers rebutjarien indignats l'oferta de diners per la venda de llur conciencia.

L'esperit cooperatiu portaria, ademés, una major ansia d'instrucció; se treuria del demunt la roya clerical; s'odiaria el militarisme; s'afirmaria la llibertat d'homes i pobles; s'estimaria l'humanitat, i's posaria en practica la magistral teoria de *hú per tots, tots per hú*.

¿Per que, doncs, no intentar-ho a Tarragona? Pensin els nostres obrers que de l'actual horripilant guerra europea, més tard o més aviat, pacífica o violentment en resultarà un benefici en prò de l'Humanitat; que ja en Pi i Margall va dir que aixis com el segle XIX va ser el de la Llibertat, el segle XX seria el de l'Emancipació social; que en Zola va escriure que no's conseguiria un avenç humà sense costar rius de sang. ¿No's podria obtindre aquest resultat a Tarragona, sense vagues, sense *llaunes de petroli* i sense vessament de sang; per evolució pacífica, mitjansant les cooperatives de producció? ¡Quin alt honor per Tarragona si dongués l'exemple!

Quan vagi a Tarragona, que algún dia penso anar-hi, al costat de les iniciatives de la plassa-mercat i la supressió del presidi ¡quan m'alegraria veure funcionar moltes cooperatives de producció! ¡Que satisfet me entornaria!

P. REDÓN.

En el VI any d'estada a can Buenos.

Les fires d'enguany

Estem abocats damunt l'época de les fires a Tarragona.

Dintre pocs dies faran estada a la capital un exercit de venedors nòmades amb tot el bagatge de barraques, caixes, cuines desmontables, animals, toldos, fustots, fils ferros, mexeros i llums d'acetilè, amb el consegüent complement de crits, paraulotes, perfums de carn a la graella i carburo gastat; amb les inevitables disputes i fins baralles...; en fi, amb tot aqueix aixam de coses antiesteticas, i antiurbanes que porta en sí una fira al patró de dos cents anys atrás.

Lo mes natural del mon, sembla, que seria instal·lar en aquesta gent que no porten a la capital mes

que perjudicis, allà, cap a les afores o llocs apartats del centre de la població; doncs, no. Segons referències, l'actual Ajuntament vol rectificar el procedir del anterior, en quan en aquest afer,—que va ésser portar la fira al extrem de la Rambla—i té el propòsit de embellir la Plassa de la Constitució amb l'adorno de la fira...

Nosaltres hem predicat—inutilment—des de aquestes planes la inutilitat de aquestes fires a Tarragona i àdhuc lo perjudicial que son per als modestos industrials establerts a la població. Mes, fou en vó: no se'ns ha escoltat, o no se'ns ha entés. ¿Tal volta per que els regidors no'n surten perjudicats amb llurs interessos, particulars? Creiem que no.

Lo que no arribem a concebir es que es cregui perjudicial per a l'element industrial—es un dels espectes que té—la tombola del carrer de S. Agustí, i, en canvi no es veigi ben clarament la plaga que son aquestes fires per als modestos venedors al detall.

Hi ha qui de bona fé, ens diu que'ns mirem aquesta qüestió des de un punt d'obir molt mesquí. ¿No, lo que hi ha es que vosaltres no vos situèu en el lloc d'un perjudicat!

¿Que son coses petites...? ¿Que la venda que fassi la fira, de vanos per a dona—posem per exemple—, es una petitesa?

Ho será per a vosaltres i per a nosaltres. Però aneu-li amb aquest quento a un botiguer que vengui vanos, i vos ho dirà si per a ell es una cosa petita, la venda de la fira!

Heu de sapiguer—vos dirà ell—que jo per la meva venda de vanos dec fer l'encomanda d'un any per a l'altre (puix que la majoria es fabriquen al Japó) i que com no puc esposarme a qué, tenint una venda seguida em quedi mancat de mercaderia, dec fer el *pedido* tot d'un cop i bastant crescut exposant-me a vendre'l o no vendre'l.

Que els pedidos pujen a unes mil pessetes.

Que arribat que es el temps de vendre'ls passa lo següent: Si la fira es celebra en temps que no convi a usar vano, jo faix, despres, en tota la temporada una bona venda i obtinc el fruit d'aquelles mil pessetes, i dels mals de cap que he passat, i de la exposició que he corregut.

I que, si la fira es celebra en època calurosa, com que la gent (no tota, per sort) se proveeix a la fira, me quedo sense vendre la meitat de les existències, sense conseguir la meitat del benefici i perdent molta part del capital destinat a aital article.

¿I l'industrial que'ls vanos i paraigües son el seu principal element de vida? ¿Ah, aqueix industrial!, passa un any de tragedia, i durant aquest any passarà l'Ajuntament a cobrar-li l'import del inquilinat, i la cédula, i'l recàrrec sobre el llum, etc., etc., aqueix mateix Ajuntament que fomenta i ampara una competència forastera, que és la causa del seu any de miseria.

Lo que deixem dit del article vanos, podríem dir-ho de rellotges, paraigües, bisuteria, joguets (en això hi ha la disculpa que per motiu de la fira se'n compren molts que sense aquest pretext no's comprarien), papereria, vaixela, etc., etc...

¿Doncs bé, preguntèu an aquets industrials si la fira es una cosa petita!

En canvi mirem el costat revés de la medalla, l'ingrés que a altres industrials li porta aquesta mateixa fira.

¿Es una ficció! No hi ha tal ingrés, perque per la fira—tal com la fem—no vé cap foraster a Tarragona i perque'ls firaires son pocs, se fan el menjar ells mateixos, mengem molt modestament i vesteixen d'un modo fins pobre.

Podríem concretar la qüestió en la següent forma.

Els firaires venen a Tarragona, en números redóns, 25.000 pessetes.

¿Quantes ne deixen aquí...?

◆ ◆ ◆

Glosa

Del dubte

III

Cal dubtar. I no vol pas dir aixó que per sistema no s'hagi de creure res: hi han veritats cabdals in-

demostrables; empró si que de lo molt de lo que no's dubta. «A grosser foll tota cosa es certa» fa la màxima llulliana i a aixó si que no n'hi ha cab de dubte car es aquést la resultant d'un raonament; n'es un de irresolt i'l foll grosser no raona mai, no dubta mai, tot li es cert. Cal qu'interessin, les coses; cal estudiar-les, les coses, les questions, cal pensar-les; absorvir-les, i per a aixó s'han de digerir, s'ha de dubtar d'elles, s'han de raonar bé. Aixó ha de servir molt per a la vida perque, i per desgracia, aquélls coses de les que's dubta son les que jamai porten desengany complert, car el dubte es el pont de pas per a anar de l'engany a la veritat; (i mai inversament, perque superior a tot, es la raó sana que guía) i ai! que les coses de les que més segur s'está son les que porten sempre més grosses i tristes desilusions!

Wx.

◆ ◆ ◆

A Constantí

Els nostres correligionaris de la veïna població estàn demostrant als seus conciudadans, que quan es té un ideal, al portar-lo a la pràctica es ben profitós per el benestar del poble; i aixís ho fan els nostres amics de Constantí.

Apenes fa quatre mesos que la majoria del Ajuntament, composta dels nostres companys i presidits per En Feliu Martorell, governen en aquella població i apesar de tan poc temps i de que la majoria d'ells desconeixen practicament els afers municipals, son ja moltes i moltes les coses fetes en benefici immediat del poble i altres moltes també les preparades per a que, a no tardar, siguin un fet.

Entre elles, podem esmentar l'arreglo de carrers, que semblaven barrancs, als que continuaran l'arreglo dels demés, acompanyats de la construcció de cloaques, la petició de unes escoles graduades per a fer desaparèixer les escoles actuals, que estàn situades en un quart pis, es a dir, en un colomà, i altres i altres que si es té en compte com estava la vila de Constantí, en la seva administració municipal, que ningú pagaba res per a res, a tal extrem que ni se arribava a fer la sessió de quintes, deduíerem clarament l'esforç titànic que representa la feina feta pels nostres amics i companys.

Consti que aquestes ratlles, les escribim sense estar incitats per ningú i sols si inspirats pel nostre esperit de justicia i recullint veus que no son pas dels regidors de Constantí, qual modestia es tan gran que ni sisquera ne parlen de la seva obra, lo que'ls enalteix mes, si hi cap, doncs que ells no volen que se'ls halagui, sinó que en tenen prou amb la satisfacció plena de la seva consciència, del deure complert.

Aquesta marxa dels nostres companys ens agrada forsa i es un exemple digne de imitació, es una prova plena de que'ls republicans nacionalistes saben complir honradament les seves obligacions i que de cada vegada mes se imposen allí aont exerceixen càrrec, demostrant la seva capacitat.

La tasca feta a Constantí pels nostres correligionaris es de satisfacció per a tot el poble i farà que's compari entre lo que havien fet finses are'ls ajuntaments anteriors dirigits pels cacics, portant com a conseqüència que de cada dia mes vagin agropant al seu costat a nous i importants elements partidaris de la honradesa administrativa.

Un altre fet que no volem deixar d'esmentar; es el que mentres la temporada pasada el senyor Governador feia els ulls grossos per a deixar jugar a tota la *provincia*, descaradament, el poble de Constantí, que no era pas dels que no estaben plagats de aquest vici en temps que governaben els cacics, ja que aquets feien de *cabecera* en les taules de joc, emportan-se'n els diners dels salaris dels seus mateixos treballadors; doncs be, des de l'Alcaldia den Feliu Martorell que a Constantí no's juga als prohibits.

Nosaltres felicitem de tot cor als amics, esperant que continuaran serens en la seva marxa, éssent ben justiciers i enèrgics al ensemps.

I acabarem fent constar la nostra satisfacció en la campanya dels nostres correligionaris tot recor-

dant que nosaltres forem els que des de un principi els encoratjàrem i es natural que fruim avui, amb ells, gran joia al veure els bons fruits que han donat.

◆ ◆ ◆

Part d'ací part d'allà

Un bell nombre de catalans d'aquesta banda nostra, lluiten, en qualitat de voluntaris, a les ordres del Generalíssim Jofre àrbitre actual de la més pura gloria militar de l'Occident. Pel vincle de la Justicia o per necessitat de la gloria, aquests catalans s'han eixit amb admirable espontaneïtat del marasme neutral, de la pau decadent, de la inhibició obligada per la miseria.

Lluiten aquests germans nostres quan podríem vagar en medis inofensius, viure dins la fortuna d'aquesta insignificancia sol·licitament conreuada pel govern Romanones o Dato. Per elecció—que és l'acte suprem de la llibertat,—els voluntaris catalans han anat a la lluita, a la vida real, sortint-se d'aquesta vergonya secular: ser paràsits d'Europa.

En Cambó ha repetit que la nostra neutralitat no podia ser en rigor plataforma ni programa de cap partit polític; que Espanya no podia opinar; que la seva conducta era tan obligada com el curs de les estrelles. I és ben cert; però el gest dels voluntaris catalans és una estremitud de bella revolta contra la fatalitat.

Catalans de la part d'ací s'en són anats amb els de la part d'allà, sots la bandera enlairada per un genial Compatriota de tots, culminació magnífica de nostra Raça.

* * *

Amb més llum que mai pot meditar-se al marge de la guerra, sobre la sort diferent de les dues porcions catalanes. Els apel·lats catalans de França ingressaren, com els d'aquest cantó, dins un sistema centralista governat des d'una metròpoli de idioma i temperament distints. Però ells han estat anexionats a una vida gloriosa mentres que nosaltres érem convertits en l'apèndix d'una vida miserable. ¿Quina posició ha estat més sortosa, no dic per cada u individualment, sinó per l'energia de la raça?

La nostra raça, empobrida pels trasbalsos històrics, es dirà que per subsistir, per actuar encara com a llevat de temps venidors, no hauria pogut suportar la considerable atracció de races més velles, més cultes i més riques. Es dirà que si tot Catalunya hagués estat anexionada a la França d'un Lluís XIV, o fins i tot a la d'un Napoleó, l'enlluernament de l'Estat francès hauria disolt la nostra voluntat de diferenciació, hauria hagut l'entrega de nostra gairebé indeficient tradició de independència i de revolta. Es dirà que, per ésser encara una personalitat, necessitàvem viure en una contrada nul·la. Mes, si aixó es diu, be es pecarà del clàssic mal d'andorranisme, tan corrent en tota la primera tongada renaixença, o d'un fanatisme darwinià que la historia desqualifica com a principi infal·lible.

La millor cosa és el viure, la pitjor cosa és el morir i l'atansar-s'hi. Viure enganxats a una posttracció crònica, a una immoralitat grollera, a una supervivència històrica—per emfàtica que sigui—és un viure corruptor. No hauria valgut la pena de aplegar-se lliurement amb la mesquinesa, ni que fos per dominar-la. En qüestió de demanar intel·ligència, força, significació, no sols en nostres companys, sinó fins i tots en nostres contraris. Els veïnatsges del migrament i de la penúria, els rebuja nostre instint vital.

La nostra fe en Catalunya és massa gran perque la condicioni l'esmortiment fatal d'un país decadent. Creiem la nostra realitat massa absoluta perque sucumbeixi en el benestar i l'admiració d'un bon regisme estrany. El Rosselló ha prosperat materialment sota el regisme francès, i si fins ara no sembla haver curat de la seva personalitat, i en canvi part d'ací existeix un nacionalisme, aixó es deu no solament al fet que ells siguin feliços i nosaltres dissortats, sinó principalment al fet que nosaltres representem la vella part dirigent de la nació catalana; el centre de son viure, la ponderació dels seus elements.

* * *

Per la noble, la gran i bella França, lluiten no solament soldats, sinó voluntaris catalans, gent de les encontrades sotsmeses a l'Estat espanyol. La conducta d'aquests és un indicatiu terminant. La virior catalana no tem d'assumir una gran significança d'humanitat. No temeria de formar part d'un redi-viu i matitzadíssim Imperi de Carlemany o d'uns Estats Units d'Europa Occidental. La virior catalana reclama no pas la quietut sinó l'estímul. Es sent capaç de l'heroisme, pel qual només necessita un ideal ben autèntic. Ha servat el coratge, i per tant no mereix la condició ancil·laria.—I se sent contenta, no cal dir-ho, de realitzar un moment quelcom de parell a la unitat dels de part d'ací i els de part d'allà, sota la més bella de les banderes democràtiques d'Europa.

JOSEP CARNER.

Comentari

De Jocs Florals

L'idea de fer-ne a Tarragona, de fer-nos recordar o adonar als de Tarragona, qu'estem tots endormits en la inercia més complerta, de que també pot sentir-se, si es que no's sent ja la poesia aquí a casa nostra, es esplèndida i son coses que no calia dir-las per esser de sentit comú, les que han dit alguns escriptors d'aquí com a sentència, que si s'ha de fer malament val més no fer-ho, i recordant els de «Camprosa» de Rusiñol. Respecte a aquést record últim, val la pena de no oblidar que també ho es de sentit comú el pendrer exemple de les coses ben fetes i que si tenim algún record per a les mal fetes i ridícoles ens ha de servir per a apartar-nos d'elles. El novelista (sense moure'ns de casa) recordarà als Cervantes; el compositor músic, als Victoria; l'escriptor poeta, als Verdguer; l'artista pintor, als Velazquez i Goya. Per a fer Jocs Florals hem de pensar tant sols en els qu'instituí en Joan I l'«Aimador de la Gentilesa» el segle XIII, en els que hi prenien part poetes com Jaume March i Lluís d'Aversó.

IVAN.

Ideari de la guerra

Lituania

Mlle. Ivonne Pouvreau va exposar l'altre dia, a la sala de l'Ateneu Barcelonès, el problema de la Lituania. Problema dolorós, problema angoixós.

Avui està la terra lituana convertida en camp de batalla. I en la batalla són soldats sos fills. La desolació i la sang fan tràgica, per als lituanesos, l'hora present. Per això la conferència de Mlle. Pouvreau a l'Ateneu estava plena de planys i de tristesa. Era una ressa de les veus que de les vores del llunyà mar Bàltic surten. Però la conferència d'aquixa distingida escriptora francesa, no contenia solament tristesa i planys. Contenia també els ideals d'un poble renaixent. Podem afegir que els fills de la Lituania i els seus advocats generosos, quan exposen al públic internacional el problema d'aquell poble, senten més l'impuls de l'ideal lituanià que la punyida de les greus miseries d'ara. Horriblement pateixen els lituanians davant de les poblacions destruïdes, dels camps arrasats, dels morts i els ferits seus que cauen. Creix son dolor trovant-se sovint els nns enfront dels altres, germans enemics per força, incorporats a dos exèrcits contraris. Però, per damunt de totes aqueixes miseries, ells, els lituanians pensen en el demà de la patria, en les possibilitats de llibertat nacional que la pau els podrà oferir. Aquesta és la seva angunia més gran.

Heus aquí perquè els lituanians i sos advocats, com Mlle. Pouvreau, van pel món demanant, més que una gràcia de caritat per a la Lituania, una ajuda de justícia per a aquesta nació poc coneguda, obscura encara, i que ofereix ja la promesa d'una civilització esdevinidora fértil en riqueses espirituals. Totes les devastacions i totes les crudeltats de

la guerra seran suportades amb fortitut d'ànima pels lituanians, si de l'actual catastrofe surt la lliberació de la seva patria, fins ara esboïnada entre la Prussia i la Russia i, a més, sotmesa econòmicament i culturalment als polonesos.

La Lituania, nació d'uns 5 milions d'ànimes, és encara feble. La seva renaixença no ha passat dels començaments. La sotmissió secular que ha sofert, els lligams que han oprimut son esperit, l'han deixat com a baldada. Poc a poc va recobrant el jòc lliure i espontani dels seus moviments. Avui és un conjunt de ruïnes històriques i de parets tot just començades d'un edifici novell.

La guerra de l'Europa il·lumina amb claror vermella aquest conjunt un poc caòtic. I aquesta claror té, per a la Lituania, reflectes de esperança.

A. ROVIRA I VIRGILI.

Crepuscle

Les llums derrereres del dia corre-cuiten a ponent, el cel obra amb alegria les portes del firmament. Baixen invisibles, pures, les gotes que al dematí donarán dolces frescures sota el Fanal de carmí. Les olors florals acampen en la nocturna quietut les brises callen, s'enrampen cansades del llarc traüt. La mevíanima devota s'agenolla, diu un res a la magestat ignota, al secret d'un dia més.

J. COSTA I POMÉS.

L'èxit de una campanya

Els jocs prohibits

Per fi sembla que'l senyor Governador ha donat ordre terminant per a que no continui l'espectacle vergonyós que venia patint la nostra ciutat, suprimint de un cop el gran nombre de garlitos que funcionaban.

Ja era hora i encare que tard estem satisfets el que la nostra campanya se hagi vist coronada per l'èxit. Are sols es de desitjar que aquest tancament perduri, perquè de no ésser aixís nosaltres, com tenim anunciat, estarem amatents i reproduïrem la nostra tasca, doncs que no podem suportar que la nostra població estigui senyalada amb la taca negra del vici del joc, que tants anys feia estava desterrat de casa nostra.

Esperem que el senyor Governador no'ns donarà lloc a comensar una nova campanya que tan amarga es el sostenir-la.

Ja veurem tots com are tornarà a reinar aquella tranquil·litat i alegria en les famílies que tan germanívolament acompanyen al nostre sol i clima, que no es propi per a viciar-lo amb els aires corromputs del joc.

De l'Ajuntament

En la sessió del 1.º del actual presidí Orovio, amb assistència de 18 regidors. Públic, mitjanament.

Es aprovada tota l'orde del dia, menys el dictamen sobre's la instancia den Josep Sabater Domech demanant se dongui el nom de Granados a un dels carrers de nostra ciutat, que va quedar-se sobre la taula a prec de l'Ollé.

Lo mateix succesi amb els dictamens de aprovació de la liquidació de les obres del Mercat, a prec den Loperena, i el de la comissió especial del enllumenament públic, que ho demanà Ventosa. Per cert que durant el debat d'aquest darrer dictamen se picaren les crestes Vallvé i Nadal, lo que durà un bon rato. (En Prat, amb una rialla de satisfacció, veu amb gust com el seu enemic polític pataleja). A la fi, l'Arcalde fa callar als dos galls, després de no pocs esforços.

L'Ollé fa un prec respecte la tómbola que hi ha al cantó del carrer de Sant Agustí, lo que dona lloc a que Loperena presenti una proposició que firma, junt amb l'Ollé i l'Armengol, demanant a l'Ajuntament acordi acudir al Governador per a que de una manera general privi el que's jugui, cosa que, per desgracia, a Tarragona està tan extesa des de un temps a aquí. Fou aprovada per unanimitat.

L'assumpte dels quartels, qual trasllat de un d'ells se ha insinuat, dona lloc a un moment de patriotisme, en que hi intervenen Ollé, Virgili, Nin, Nadal i Lliteras, quedant-se en tornar-se a reunir al dia següent a fi de nomenar una comissió que passi a Barcelona a visitar el Capità general.

Loperena fa la seva anunciada moció respecte a l'aument de sou dels empleats i en el seu parlament indica que com el Ajuntament, degut al seu estat precari de fondos, no pot solucionar-ho per sí sol, proposa que mentres durin les actuals circumstancies, l'Ajuntament, junt amb els interessats, acordi suspendre lo del Montepío, que es aproximadament lo que importa l'aument. S'acorda el que la vinenta setmana se celebri una reunió per a deliberar-ho.

Varis regidors fan prec de interés per varis assumptes, acavant-se la sessió a les deu.

NOVES

La festa del primer de Maig se celebrá a nostra ciutat sense cap acte públic, puix la Federació local obrera se limitá tan sols a publicar un Manifest que fou repartit amb profussió. En quan a la festa se feu en tots els tallers i comerços, a excepció de algunes botiguetes perquè per a certs industrials aquesta festa es un mite, en el seu pobre entendre, ja que tan sols ne surten beneficiats els dependents. Que si farà si hi ha gent que no arriben a mes.

El dissabte de la passada setmana morí a Barcelona, després de sofrir una llarga enfermetat, la bondadosa senyora, paisana nostra, Na Josepa Ricomà i Tutusaus, germana del nostre amic En Pau Ricomà i tia del company nostre En Pere Olivella i Ricomà.

Als seus espós, fills i demés familia els hi preguem vulguin pendre aquestes ratlles com a expressió del nostre mes sentit pesar per la irreparable pérdua que acavan de sofrir.

La Junta permanent de la Unió Catalanista, en la seva darrera sessió va pendre l'acord de suspendre de tots els drets que la calitat d'ex-president li conferia a En Lluís Doménech i Montaner, sotmetent aquesta mida i les causes que l'han motivada, a la sanció definitiva del proper Concell general de representants.

El dijous s'estrená al «Coliseo Mundial» la grandiosa pelícola «Christus», de la casa «Cines Roma», la que va ésser celebrada per tot'hom, constituint un verdader èxit continuador dels obtinguts per tan maravillosa obra de l'art cinematogràfic en les altres poblacions aont ha sigut projectada.

Moltes de les escenes constitueixen fils reproduccions de admirats cuadros que per la seva artística reconstrucció son dignes de veure's.

El públic ha acudit en bon nombre a les sessions en que s'ha projectat aquest film que no dubtem en dir que es una suprema manifestació dins d'aquest art.

Avui, tarda i nit continuarà la projecció de «Christus», creient que aquestes sessions se veurán tan concorregudes com les d'aquests dies.

El quadern de la *Lectura Popular* perteneixent a aquesta setmana, publica «Poesies» de Aribau, Balmes, Estrada, Fonts, Gras, Mata, Martí, Morera, Muns, Pascual, Permanyer, Pons i Fuster, Roca i Cornet, Sol i Padis, Villamartin, i Vinader.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

ANTIGUA CERRALLERIA - de la - Vda. de Baldomer Baró

Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissió general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA
 Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i analisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ
*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*
 Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
 Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI
 DE
JOAN M. PIÑOL
 Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
 Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanes : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.
PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL
 Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per
 a magatzems de vins i olis.
Objectes per a regalos — — Articles per a Sports
 Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona

Sastreria Novitat
LLUIS MONTSERRAT
 PORTALET, 1
 PLASSA DE LA FONT, 51
 TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU
ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS
 Curació de la cariè dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Tre-
 ball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de
 totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfer-
 metats de la boca i extraccions.
 CONSULTA tots els dies, de 9 del mati a les 4 de la tarda, menys els diumenges.
 RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.
 TARRAGONA

AL DIA
 Rambla de Sant Joan, 40
 NOVITATS
 BISUTERIA
 PERFUMERIA
 BRODATS
 ROBA BLANCA FETA
 CORBATES
 GUANTS
 COLLS I PUNYS
 BANOS I STORS

HIMALAYA
 El rei dels
 licors estomacals
 FABRICANTS:
Fills de Joan Vilá Granada
 MARCA REGISTRADA
 Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.
 Demanènto en els cafès i pasteleries
 Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Continental
Stock
 Accessoris i peçes soltes per a
**Bicicletes,
 Motocicletes
 i Automovils**
 Oils lubricants, betzines i bujtes.
 Vulcanització i venda de Neumà-
 tics i càmares per a tota classe de
 Autos
 Despatx i Exposició: MASDEU i C.
 Unió, 32 :: Telefon 156
 TARRAGONA

Casa Lliteras
 Recomana al públic
 sos acreditats Cafés
 Torrefacció diària
 Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.
 Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus géneros.
 Servei a domicili
 MAJOR, 3
 TARRAGONA

Francisco
Potau
**Calçat fet
 i a la mida**
 Rambla S. Joan, 52
 TARRAGONA

COLMADO CENTRAL
 DE
FREDERIC MIRET
 Fruites fresques, embutits, fiam-
 bres, conserves, vins, xampanyes
 :: i tota classe de comestibles ::
 UNIO, 28 — TELEFON 245
 TARRAGONA

PERE LLORET
 CORREDOR REIAL DE COMERÇ
 Apodaca, 9
Corbates i articles per a home
GILBERT GERMANS
 PREUS BARATOS

JOAN ESBERT
 FARMACÉUTIC
 UNIO, 22
FRANCISCO COCA
 Lo millor en comestibles
 RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ
 DE
FRANCISCO LÓPEZ
 AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16
TARRAGONA
 Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en
 endevant i a la carta.
 Hospedatges per temporada a preus con-
 vencionals.
 : Habitacions amb llum elèctrica :

MOSTELLE
 (RAIMOST)
 Suc de raims sense alcohol
 The Grape Juice Co. L.^d
 Londres i Tarragona
 El Vermouth més
 higiènic
 Un excelent refresc
 El millor aliment en les
 malalties i convals-
 cencia
 Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics
 (TRENCA TS)
 Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne.
 Costa col·locar un braguer, però moltíssim costa construir-lo, doncs avans que col·locarlo bé és
 indispensable sapiguèrlo construir, perquè sense la ciencia i pràctica de construcció mai pot ad-
 quirir-se la de col·locació.
 El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el mes pràctic i
 modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·des que siguin.
 Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la
 infancia i tot la concernent a Cirurgia i Ortopèdia.
ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS
CASA MONTSERRAT - UNIO, 34 - TARRAGONA